

ЗВІТ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ОПИТУВАННЯ

щодо дотримання академічної доброчесності (академічний персонал)

Всього опитано 172 респондента. Анкетування було проведено за допомогою Microsoft Forms, який є частиною сервісу Microsoft 365. Терміни опитування: грудень 2025 - січень 2026 р.р.

Малюнок 1

Результати опитування свідчать про дуже високий рівень обізнаності академічного персоналу з поняттям академічної доброчесності: 95,6% респондентів однозначно підтвердили знайомство з цим поняттям, ще 4,4% зазначили варіант «скоріше так, ніж ні». Відповіді, що вказують на відсутність обізнаності, зафіксовані не були, що свідчить про сформоване базове розуміння принципів академічної доброчесності серед опитаних.

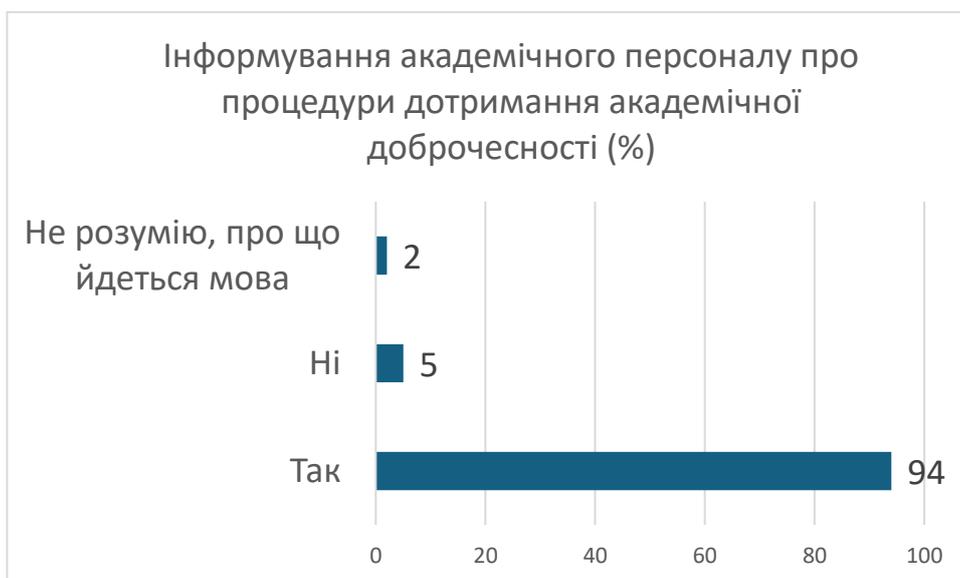

Найпоширенішим джерелом інформації про академічну доброчесність для академічного персоналу є освітні заходи (вебінари, тренінги, курси), на що вказали 38% респондентів. Інституційні канали комунікації, зокрема адміністрація, виступають джерелом інформації для 18% респондентів. Водночас, значна частка опитаних отримувала ці знання від наукових керівників (17%) або зазначає, що тема академічної доброчесності є постійно присутньою у професійному середовищі (16%). Менш поширеними залишаються неформальні джерела - інтернет-ресурси, колеґи та інші канали.

Результати опитування свідчать про дуже високий рівень обізнаності академічного персоналу з поняттям академічного плагіату та відповідними ризиками. Абсолютна більшість респондентів (91%) однозначно підтвердили свою обізнаність, ще 8% зазначили «скоріше так, ніж ні». Майже відсутні відповіді «скоріше ні» та «ні» вказують на сформоване базове розуміння проблематики академічного плагіату серед викладачів.

Малюнок 4

Переважна більшість респондентів (94%) зазначили, що отримують відповідну інформацію від структур університету (науковий відділ, сектор забезпечення якості освіти, бібліотека, тощо). Водночас наявність невеликої частки відповідей «ні» та «не розумію, про що йдеться» вказує на доцільність подальшого уточнення каналів комунікації та змісту інформування для повного охоплення персоналу.

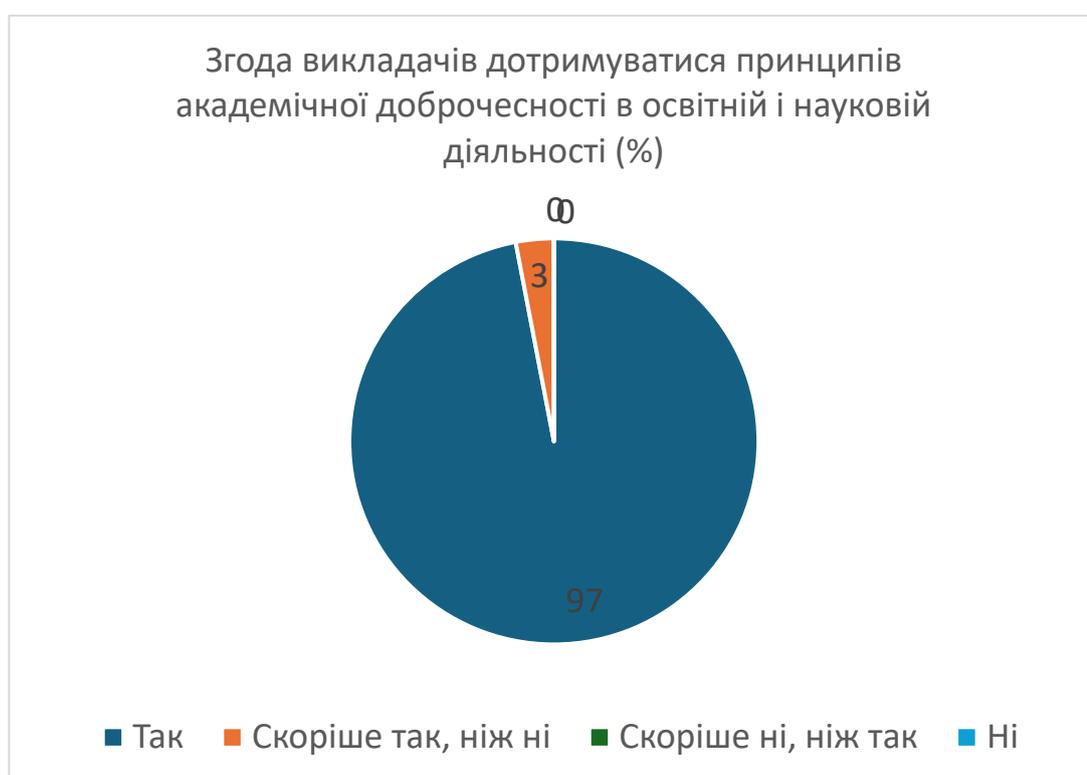
Таблиця 1
Уявлення академічного персоналу про порушення академічної
добросовісності
(множинний вибір, % від кількості респондентів)

	Варіант відповіді	%
1.	Академічний плагіат	97.1%
2.	Списування	84.3%
3.	Надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу	80.2%
4.	Вигадування даних чи фактів, що використовуються в наукових дослідженнях	80.2%
5.	Свідома зміна чи модифікація наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень	77.3%
6.	Оприлюднення даних, підготовлених іншою особою за попередньою з нею домовленістю (без зазначення цієї особи)	76.2%
7.	Включення до списку співавторів осіб, які не приймали жодної участі в роботі та написанні публікації	75.0%
8.	Використання технологій штучного інтелекту у нерегламентованому порядку	72.1%
9.	Оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових	71.5%
10.	Хабарництво	66.9%
11.	Необ'єктивне оцінювання	64.5%

Аналіз результатів опитування свідчить про високий рівень обізнаності академічного персоналу щодо ознак порушень добросовісності, де найбільш критичним проявом визнано академічний плагіат, який зазначили 97.1% опитаних. Значна частина респондентів також ідентифікує як порушення списування (84.3%), надання неправдивої інформації та вигадкування даних

(по 80.2% відповідно). Понад три чверті учасників вважають неприпустимими свідому зміну наявних даних (77.3%), оприлюднення робіт, підготовлених іншими особами (76.2%), та фіктивне співавторство (75.0%). Питання використання штучного інтелекту у нерегламентованому порядку та самоплагіату як порушення підтримали 72.1% та 71.5% опитаних відповідно. Найменший, проте все ще вагомий відсоток голосів, отримали такі явища, як хабарництво (66.9%) та необ'єктивне оцінювання (64.5%), що демонструє комплексне розуміння етичних стандартів у науковому та освітньому середовищі.

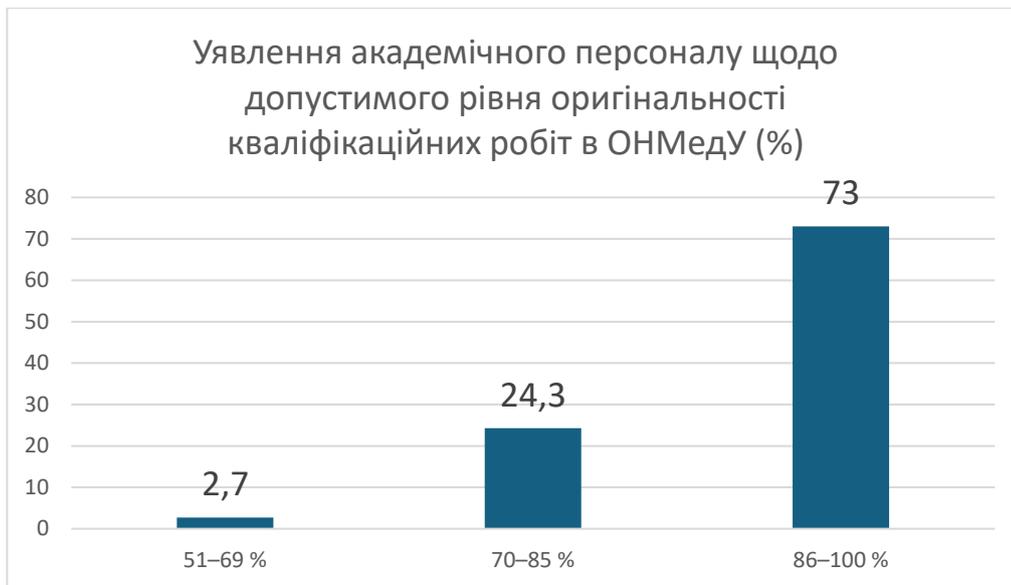
Малюнок 5

Абсолютна більшість респондентів (97%) однозначно декларують готовність дотримуватися всіх принципів академічної доброчесності в освітній і науковій діяльності, ще 3% демонструють переважно позитивну позицію. Відсутність негативних відповідей вказує на високий рівень внутрішнього прийняття етичних стандартів у професійному середовищі.

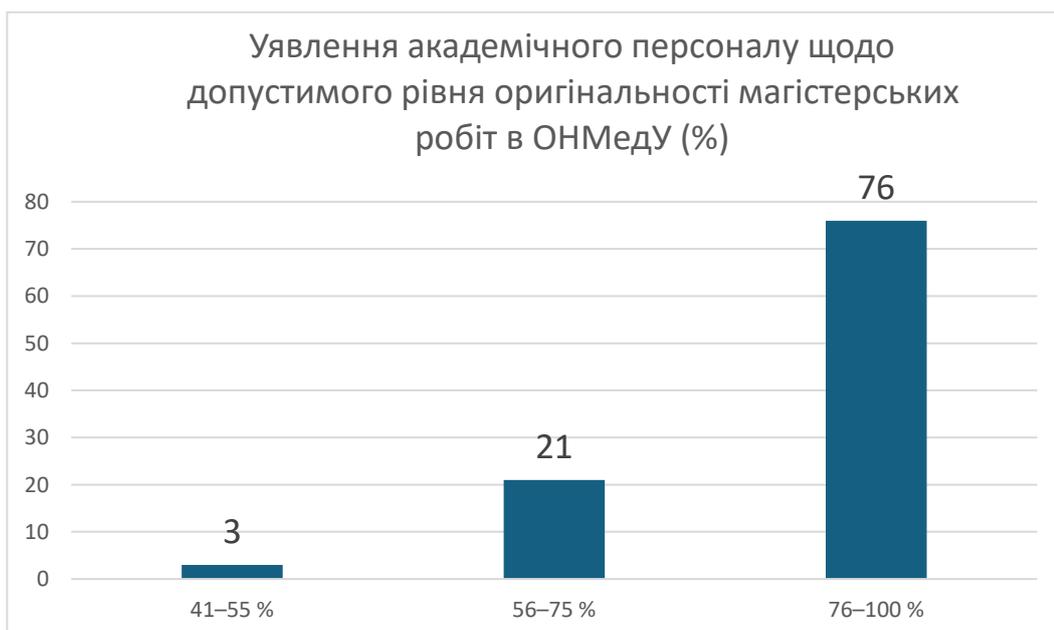

Найбільш поширеним є загальне ознайомлення з принципами та положеннями «Кодексу честі» (81,1%). Близько трьох чвертей респондентів обізнані з процедурами перевірки наукових статей і тез здобувачів на плагіат (75,7%), тоді як близько 70% зазначають знання щодо перевірки кваліфікаційних робіт та академічних текстів науково-педагогічних працівників. Це свідчить про сформовану базову поінформованість, водночас указує на потенціал для подальшого поглиблення знань щодо окремих процедур.

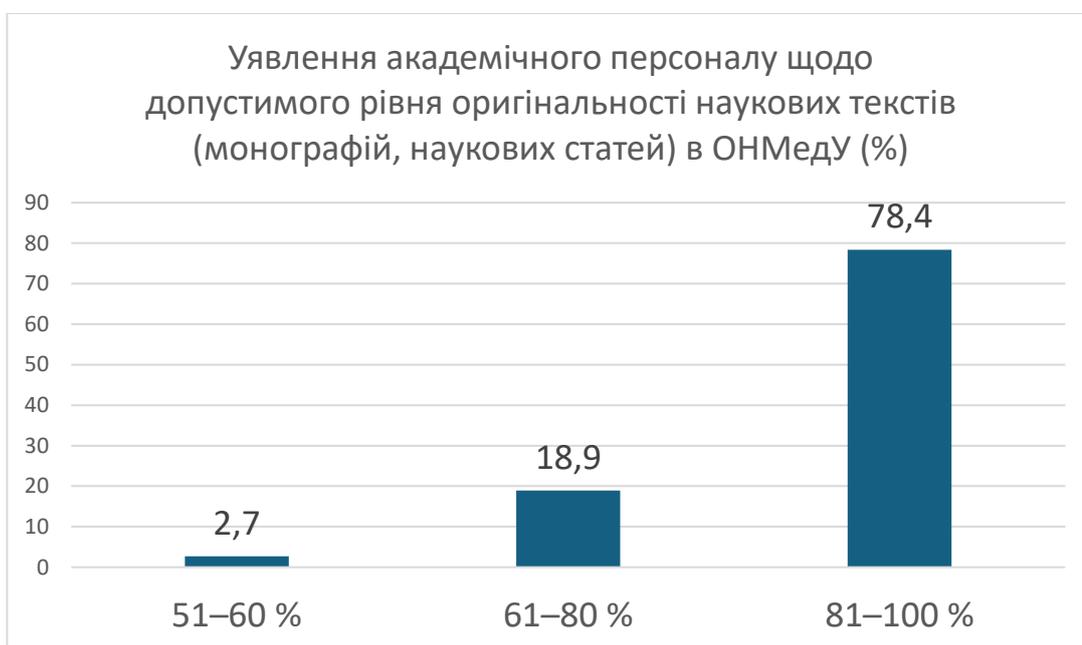
Більшість академічного персоналу (73,0%) вважає прийнятним високий рівень оригінальності кваліфікаційних (дисертаційних) робіт - у межах 86–100%. Близько чверті респондентів (24,3%) допускають рівень оригінальності 70–85%, тоді як мінімально допустимий поріг (51–69%) підтримується лише незначною часткою опитаних (2,7%). Отримані дані свідчать про орієнтацію викладачів на високі стандарти академічної доброчесності при оцінюванні дисертаційних робіт.

Малюнок 8

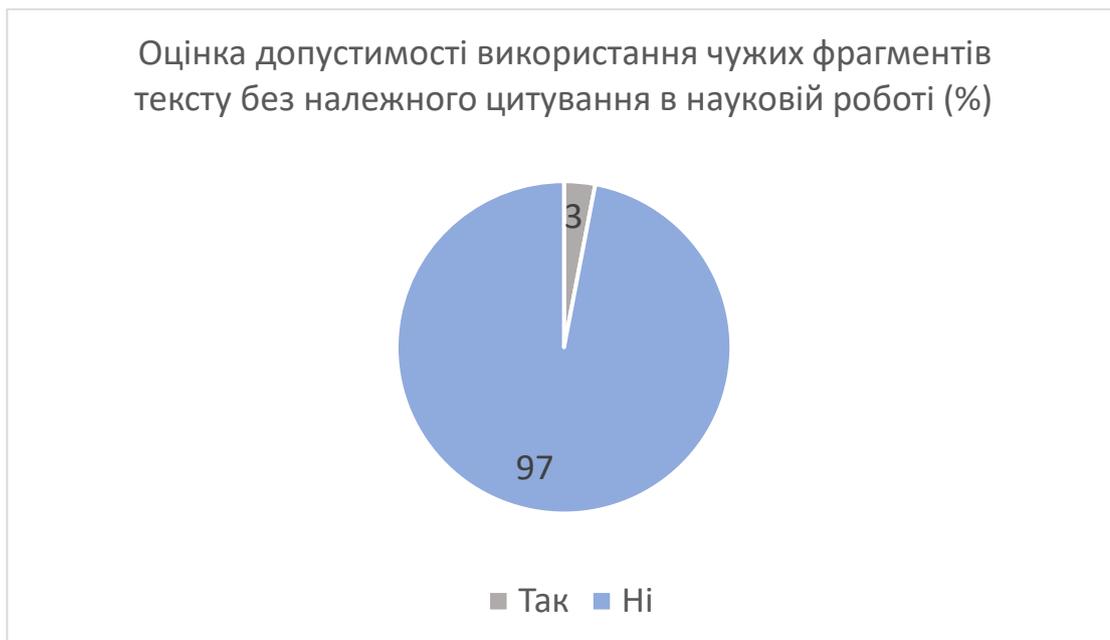

Переважна більшість опитаних академічних працівників (76,0%) вважає прийнятним високий рівень оригінальності магістерських робіт - у межах 76–100%. Кожен п'ятий опитаний респондент (21%) допускає рівень оригінальності 56–75%, тоді як мінімальний поріг (41–55%) підтримується лише поодинокими відповідями (3%). Загалом результати свідчать про орієнтацію викладачів на високі стандарти академічної доброчесності і для магістерських кваліфікаційних робіт.

Малюнок 9

Абсолютна більшість опитаних академічних працівників (78,4%) вважає прийнятним високий рівень оригінальності наукових текстів — у межах 81–100%. Майже п'ята частина респондентів (18,9%) допускає рівень оригінальності 61–80%, тоді як мінімальний поріг (51–60%) підтримується лише незначною часткою опитаних (2,7%). Отримані результати свідчать про чітку орієнтацію академічного персоналу ОНМедУ на високі стандарти академічної доброчесності у науковій діяльності.

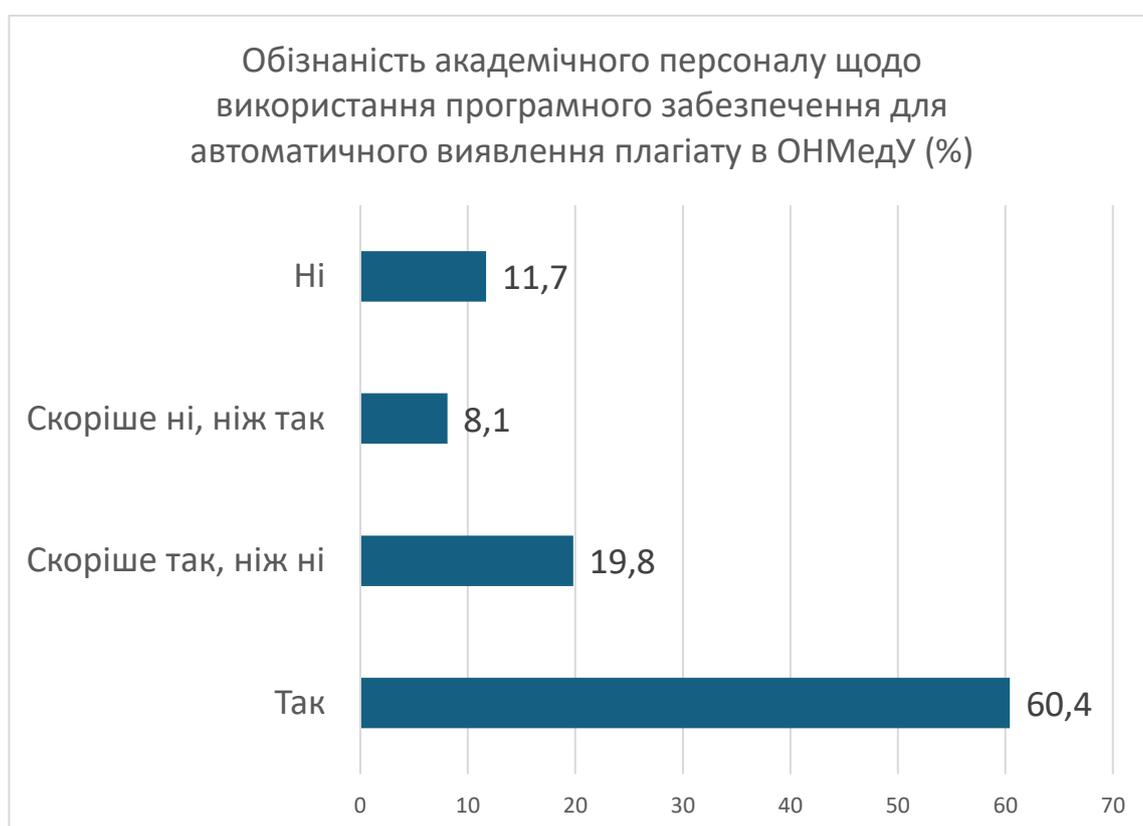

Переважає більшість академічного персоналу ОНМедУ (97%) однозначно вважає неприпустимим використання чужих частин тексту без належного оформлення цитат у наукових роботах. Лише незначна частка респондентів (3%) допускає таку можливість. Отримані результати свідчать про високий рівень усвідомлення базових принципів академічної доброчесності та неприйняття плагіатних практик у науковій діяльності.

Результати свідчать про високий рівень самооцінки базових навичок академічної доброчесності серед викладачів ОНМедУ, насамперед у частині правил оформлення посилань і цитування (94%) та методів інформаційного пошуку (78%). Водночас меншою мірою респонденти відзначають впевнене володіння навичками використання антиплагіатних програм (63%) і практиками відкритої науки - поширення та розміщення академічних текстів у відкритому доступі (55–59%). Це вказує на доцільність подальших методичних і навчальних заходів саме в цих напрямках.

Малюнок 12

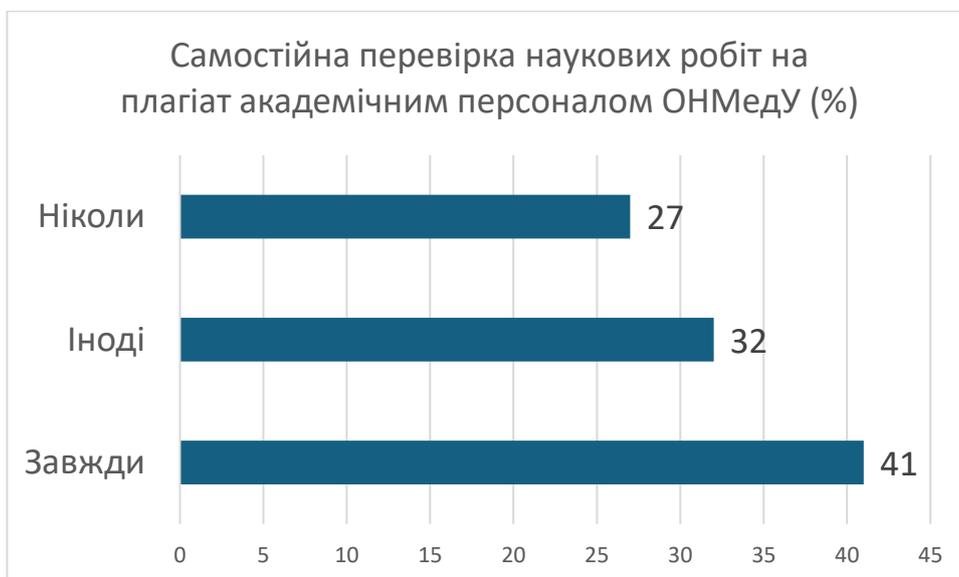
Більшість академічного персоналу ОНМедУ обізнана з використанням програмного забезпечення для автоматичного виявлення плагіату: 60,4% респондентів однозначно підтверджують таку обізнаність, ще 19,8% — радше підтверджують. Водночас близько 19,8% опитаних демонструють

недостатню або відсутню поінформованість, що вказує на доцільність подальшого інформування та роз'яснювальної роботи щодо інструментів забезпечення академічної доброчесності.

Відповіді на запитання «Як називається програмне забезпечення для автоматичного виявлення плагіату, що використовується в ОНМедУ?»

Аналіз відкритих відповідей свідчить, що більшість респондентів асоціюють систему автоматичного виявлення плагіату в ОНМедУ з програмним забезпеченням StrikePlagiarism та Unicheck, у тому числі у вигляді комбінованого використання. Водночас значна частина відповідей містить узагальнені формулювання («антиплагіат», «plagiarism») або фіксує невпевненість респондентів у точній назві програмного забезпечення («не знаю», «не пам'ятаю», «важко відповісти»). Це вказує на потребу в чіткішій інституційній комунікації щодо використовуваних інструментів академічної доброчесності та їх ролі в освітньому й науковому процесі.

Малюнок 13

Практика самостійної перевірки робіт на плагіат є неоднорідною: лише 41% персоналу робить це завжди, тоді як 32% перевіряють тексти іноді, а 27% - ніколи. Отримані результати свідчать про відсутність сталої та

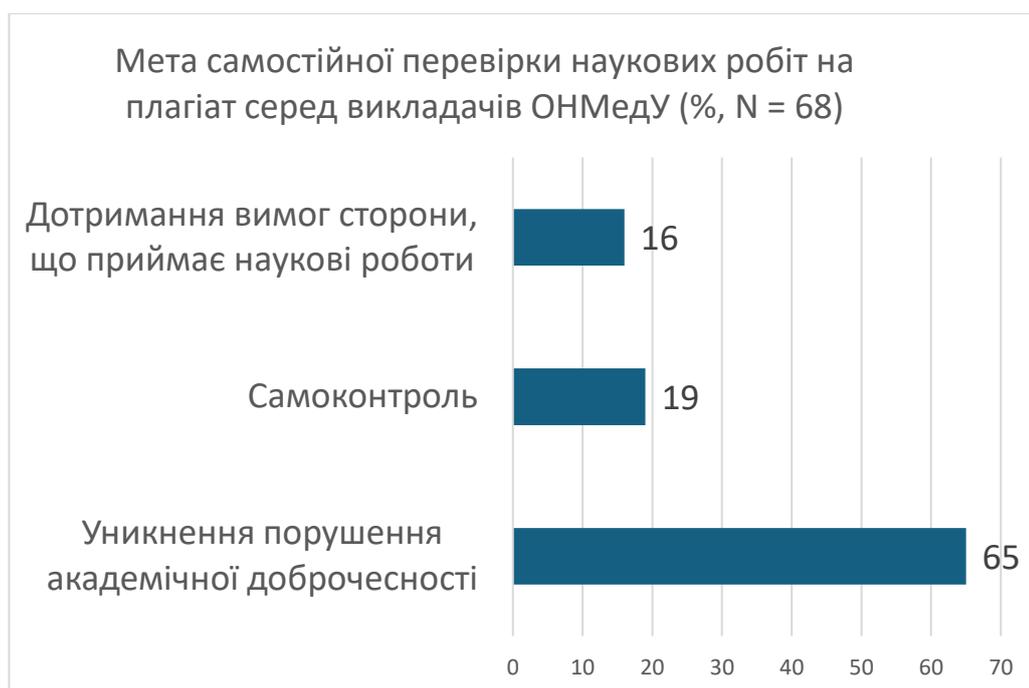
універсальної практики самоконтролю плагіату, що актуалізує потребу у додатковому методичному супроводі та заохоченні регулярної перевірки наукових текстів.

Таблиця 2
Програмне забезпечення, яке використовують викладачі для самостійної перевірки наукових робіт на плагіат (% , N = 107)

	Варіант відповіді	%
1.	StrikePlagiarism (усі варіанти написання)	28
2.	Unicheck / UniCheck	16
3.	Plag / Plag.com.ua / Plagiarism Detector / онлайн-інструменти	21
4.	Turnitin	2
5.	Skandy	2
6.	Не перевіряю / без програмного забезпечення / не користуюсь	18
7.	Не пам'ятаю / важко відповісти / немає відповіді	15

Серед 107 викладачів, які надали відповідь на запитання щодо самостійної перевірки наукових робіт на плагіат, найчастіше згадується програмне забезпечення StrikePlagiarism (27,9%), а також Unicheck (16,2%), що загалом узгоджується з інституційною практикою університету. Водночас п'ята частина респондентів (20,6%) використовує різні неуніфіковані або загальні онлайн-інструменти для перевірки текстів.

Показовим є те, що 17,6% опитаних зазначили у відповідях на це запитання, що не здійснюють самостійну перевірку або роблять це без спеціалізованого програмного забезпечення, а ще 14,7% не змогли назвати конкретний інструмент. Це вказує на потребу в чіткішому нормативному та методичному закріпленні практик самоперевірки та додатковому інформуванні академічного персоналу щодо рекомендованих інструментів академічної доброчесності.

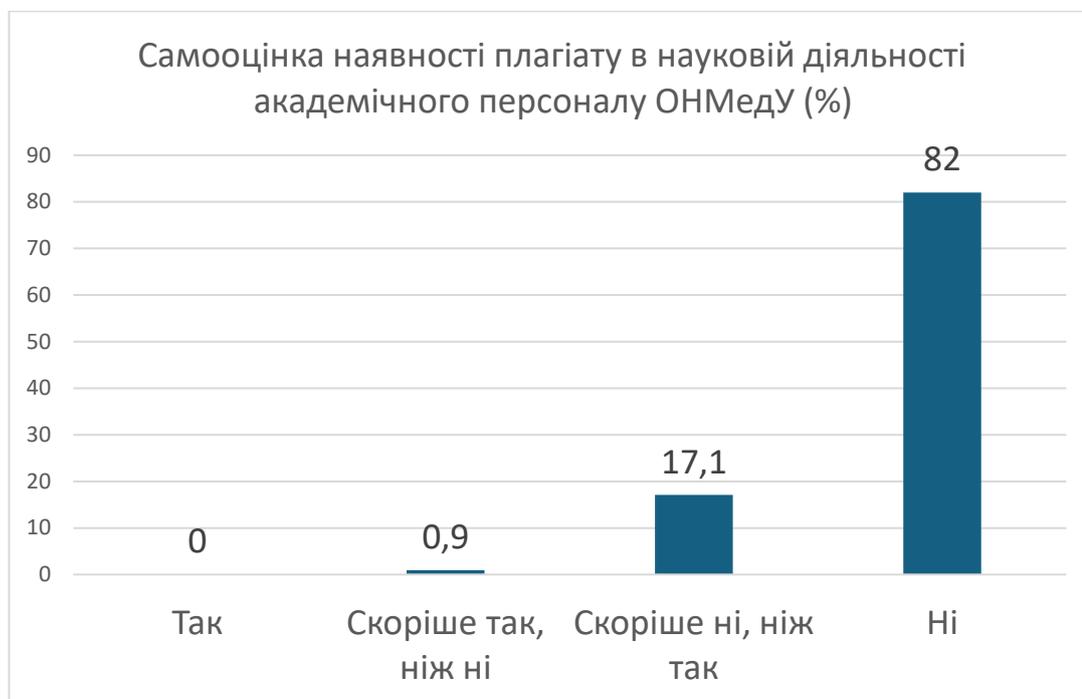
Для більшості викладачів, які здійснюють самостійну перевірку наукових робіт, ключовою мотивацією є запобігання порушенням академічної доброчесності (65%). Водночас кожен п'ятий респондент розглядає перевірку як інструмент самоконтролю (19%) та спосіб дотримання формальних вимог сторін, що приймають наукові роботи (16,%).

Водночас слід зазначити методологічне обмеження дослідження: питання щодо мети перевірки наукових робіт на плагіат було адресоване всім респондентам без фільтрації за фактом здійснення такої перевірки. У зв'язку з цим отримані відповіді відображають не лише реальні практики, а й уявлення та нормативні очікування академічного персоналу щодо цілей перевірки на плагіат.

Отже, ці дані доцільно інтерпретувати як індикатор декларованого ставлення до академічної доброчесності, а не виключно як показник фактичної поведінки. Зазначене питання мало бути адресоване лише респондентам, які у попередньому питанні вказали, що перевіряють свої роботи на плагіат «завжди» або «іноді» (максимум 125 осіб). Натомість

через відсутність фільтра відповіді надали 157 респондент, у тому числі ті, хто не здійснює самостійну перевірку робіт.

Малюнок 15

Переважає більшість опитаних академічних працівників (82,0%) зазначили, що у своїй науковій діяльності не стикалися з плагиатом. Водночас 17,1% респондентів обрали відповідь «скоріше ні, ніж так», що може свідчити про наявність сумнівів або непрямих ситуацій, пов'язаних із дотриманням принципів академічної доброчесності. Частка відповідей, що прямо або опосередковано підтверджують наявність плагиату, є мінімальною (0,9%), що вказує на високий рівень декларованої доброчесності серед академічного персоналу.

Таблиця 3
Відповіді на запитання
«Якщо так, то що штовхало Вас на свідоме вдавання до плагіату?» (%)

№	Варіант відповіді	%
1.	Незнання правил цитування наукової інформації	7
2.	Нерозуміння принципів академічної доброчесності	5
3.	Запозичити інформацію було легше	2
4.	Короткі строки здачі матеріалу, не вистачало часу	4
5.	У моєму дослідженні не було унікальності	3
6.	Нерозуміння правил та принципів академічного письма	5
7.	Страх висловити свою наукову думку	1
8.	Відсутність покарання за плагіат серед інших здобувачів/викладачів	4
9.	Відсутність достатніх навичок читання та створення нотаток для ефективного створення власних академічних матеріалів	4
10.	Поставлене завдання було не цікавим тому не вартим зусиль створення оригінального тексту	4

Ключовим детермінантом свідомого звернення до плагіату є методична невідповідність респондентів. Провідне місце серед причин посідає незнання правил цитування наукової інформації (7.0%, 12 осіб). Вагоме значення також мають когнітивні та організаційні бар'єри: нерозуміння принципів академічної доброчесності (5%, 8 осіб) та сукупний вплив дефіциту часу, брак навичок опрацювання джерел і низька зацікавленість у завданнях (по 4% відповідно).

Таблиця 4

Практики дотримання академічної доброчесності під час написання наукових праць

№	Варіант відповіді	%
1.	Завжди опрацьовую доступні матеріали, аналізую, цитую із зазначенням джерела	76
2.	В окремих випадках опрацьовую доступні матеріали, аналізую, цитую із зазначенням джерела	19
3.	Копіюю текст з Інтернету та використовую його як власний без посилань на джерела	0
4.	Перефразовую чужий текст власними словами без посилань на джерела	1
5.	Частково або повністю подаю чужі тексти як власні без зазначення авторства	0
6.	Використовую чужі тексти у повному обсязі, але посиляюся на інше джерело	0
7.	Частково здійснюю переклад текстів з іноземної мови на українську без зазначення джерела	1

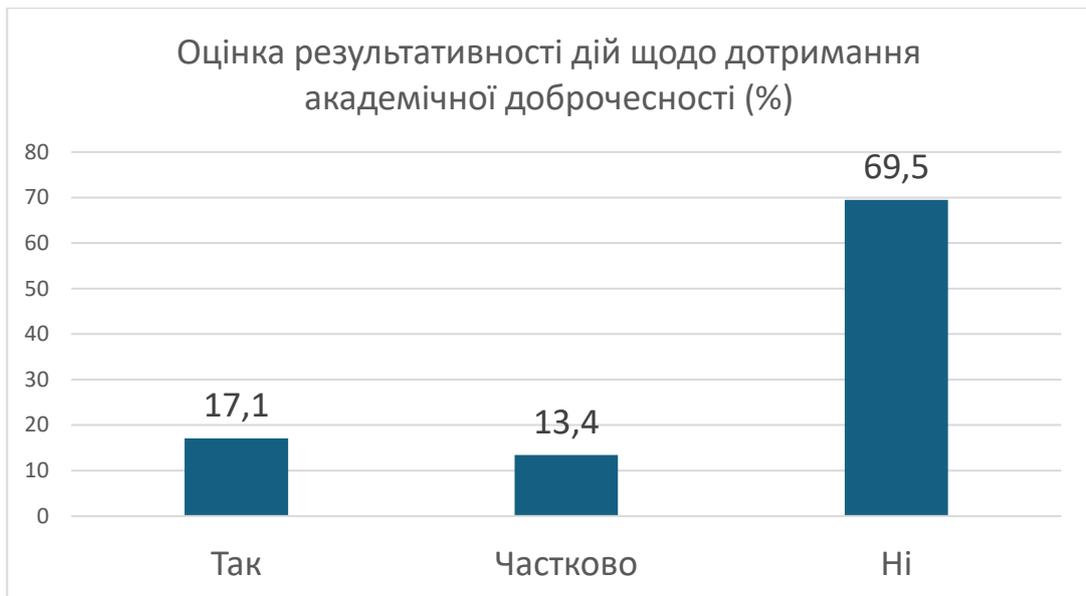
Майже всі опитані зазначають, що завжди коректно працюють із джерелами та здійснюють належне цитування. Водночас незначна частка респондентів визнає використання потенційно ризикованих практик (перефразування або переклад без посилань), що вказує на наявність окремих зон вразливості, які потребують подальшої методичної уваги.

Малюнок 16

Результати демонструють чітко негативне ставлення академічного персоналу до виправдання плагіату як альтернативи дотриманню етичних норм. Переважна більшість респондентів (85%) однозначно не погоджується з твердженням, що плагіат є «легшим шляхом», ніж етична поведінка в науковій діяльності.

Малюнок 17(N = 82)

Отримані результати свідчать про низьку оцінку ефективності вжитих дій з боку респондентів. Більшість опитаних (69,5%) зазначили, що ці дії не принесли бажаного результату, ще 13,4% вказали на часткову результативність. Лише 17,1% респондентів повідомили про повну відповідність очікуванням. Такий розподіл відповідей вказує на розрив між задекларованими заходами та їх практичним впливом, що потребує перегляду інструментів реалізації політики академічної доброчесності та посилення зворотного зв'язку з академічним персоналом.

Малюнок 18

Аналіз оцінки наслідків порушень академічної доброчесності свідчить, що більшість респондентів пов'язують недотримання етичних норм насамперед із зовнішніми та професійними ризиками. Найбільш критичним наслідком визнано удар по престижу університету (82.6%) та знецінення наукових публікацій (78.5%) як надійних джерел інформації. Високий рівень занепокоєння викликає також вплив на персональний професійний рейтинг (75.6%). Питання якості освітніх послуг та внутрішньокolleктивних відносин (ставлення до порушника) мають помірну значущість, коливаючись у межах 53–56%. Найменш вираженим, за оцінками учасників опитування, є вплив порушень на загальний емоційний стан колективу (30.2%).

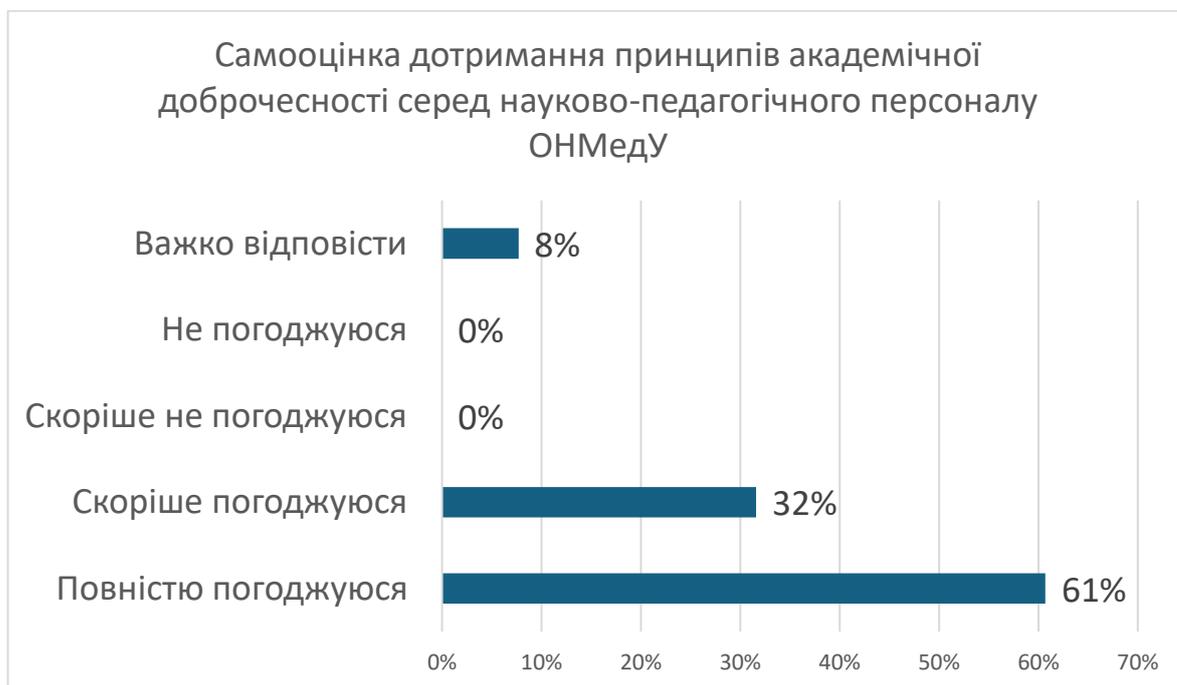
Більшість опитаних академічних працівників (58%) зазначили, що не ставали жертвами порушень академічної доброчесності у власній професійній діяльності. Водночас понад третина респондентів демонструє певний ступінь невизначеності або непрямого досвіду: 25% обрали варіант «скоріше ні, ніж так», а 18% (сукупно відповідей «так» і «скоріше так») вказали на наявність такого досвіду.

Малюнок 20

Переважна більшість респондентів позитивно оцінює дотримання здобувачами вищої освіти правил академічної доброчесності у своєму професійному оточенні: 80% опитаних повністю або скоріше погоджуються з цим твердженням. Водночас 13% респондентів вагаються з відповіддю, що може свідчити про обмежену поінформованість викладачів або неоднорідність практик академічної доброчесності серед здобувачів.

Малюнок 21

61% респондентів повністю погоджуються з твердженням, що викладачі університету дотримуються правил академічної доброчесності, ще 32% - скоріше погоджуються. Водночас 8% опитаних вагаються з відповіддю, що може вказувати на обмежену поінформованість або різний рівень залученості до практик академічної доброчесності в окремих підрозділах. Критичних оцінок (незгоди з твердженням) не зафіксовано.

Малюнок 22

Поінформованість про застосування заходів у разі виявлення плагіату в ОНМеду

Понад половину респондентів (58%) зазначають, що в університеті застосовуються заходи до учасників освітнього (наукового) процесу у разі виявлення плагіату. Водночас значна частка опитаних (39%) відповіли, що не знають про такі практики та вперше замислилися над цим питанням, що свідчить про недостатню комунікацію або низьку видимість механізмів реагування на порушення академічної доброчесності. Частка тих, хто вважає, що такі заходи не застосовуються, є незначною (3%).

Таблиця 5

Відповіді на запитання: Які заходи щодо здобувачів Ви вважаєте справедливими у разі виявлення плагіату?

	Заходи	%
1.	Повторне проходження оцінювання	53,5%
2.	Призначення додаткових завдань	26,2%
3.	Повторне проходження відповідного освітнього компонента ОП	18,8%

4.	Вибіркова, повторна перевірка роботи на плагіат після доопрацювання	42,4%
5.	Анулювати роботу, роз'яснити принципи АД та надати можливість підготувати нову роботу з повторною перевіркою	37,8%
6.	Відправити роботу на доопрацювання з повторною перевіркою на плагіат	57,8%
7.	Відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання	23,3%
8.	Роз'яснювально-виховні бесіди про дотримання АД	38,4%
9.	Позбавлення академічної стипендії	9,5%
10.	Позбавлення наданих ЗО пільг з оплати навчання	8,1%
11.	Відрахування з університету	3,5%
12.	Важко відповісти	12,8%

Аналіз ставлення респондентів до заходів академічної відповідальності вказує на переважну підтримку коригувальних та освітніх заходів над суворо репресивними. Найбільш дієвими інструментами учасники опитування вважають відправлення роботи на доопрацювання (58.7%) та повторне проходження оцінювання (53.5%). Значна частина персоналу підтримує методичний супровід: повторну перевірку після виправлень (42.4%) та проведення роз'яснювально-виховних бесід (38.4%). Водночас заходи фінансового та адміністративного впливу, такі як позбавлення стипендії (9.3%) або відрахування (3.5%), мають мінімальну підтримку. Це свідчить про орієнтацію академічної спільноти на розвиток культури доброчесності через виправлення помилок, а не через застосування жорстких санкцій.

Таблиця 6

Відповіді на запитання: Які заходи щодо науково-педагогічних працівників Ви вважаєте справедливими у разі виявлення плагіату ?

	Захід	%
1	Відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання	27,9%
2	Позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання	5,8%
3	Позбавлення права брати участь у роботі визначених	2,9%

	законом органів / займати визначені посади	
4	Роз'яснювально-виховні бесіди про дотримання академічної доброчесності	30,8%
5	Оголошення догани	1,2%
6	Розгляд на Вченій раді факультету / університету	6,4%
7	Звільнення з університету	0,6%
8	Заборона наукового керівництва здобувачем та/або аспірантом	1,7%
9	Важко відповісти	22,7%

Результати щодо санкцій для викладачів та науковців демонструють стримане ставлення спільноти до суворих адміністративних заходів. Найбільш прийнятними інструментами респонденти вважають роз'яснювально-виховну роботу (30.8%) та відмову у присудженні наукових ступенів/звань (27.9%). Характерним є високий відсоток тих, кому важко відповісти (22.7%), що може свідчити про складність морально-етичного вибору у питаннях покарання колег. Радикальні заходи, такі як догани (1.2%) або звільнення (0.6%), мають критично низьку підтримку. Це підкреслює запит академічного середовища на превентивні та репутаційні заходи впливу замість дисциплінарних стягнень.

Коментарі та побажання щодо покращення політики з академічної доброчесності в Одеському національному медичному університеті

Надані відкриті відповіді свідчать про загалом лояльне та конструктивне ставлення академічного персоналу до чинної політики академічної доброчесності в ОНМедУ, що поєднується з чітким запитом на методичну підтримку та адаптацію до нових технологічних викликів.

Значна частина респондентів задоволена поточним станом справ, зазначаючи: «В нашому університеті все добре», «Проблему обговорено у повному обсязі», або просто вказуючи на відсутність зауважень («Немає», «Влаштує»). У багатьох коментарях акцент зміщено на необхідність сумлінного виконання вже встановлених норм: «Усім викладачам

дотримуватися цієї політики», «Ретельно дотримуватися правил... згідно існуючих вимог», «Тримати рівень контролю».

Водночас у відповідях домінує запит на превентивно-освітню модель розвитку доброчесності. Респонденти вказують на пріоритетність навчання над покаранням: «Замість каральних заходів варто більше уваги приділяти практичним тренінгам з академічного письма», «Більше проводити вебінарів, семінарів», «Продовжувати роз'яснювальну роботу серед всіх учасників освітнього процесу». Особлива увага приділяється необхідності проведення кафедральних нарад із залученням фахівців наукового відділу для роз'яснення законодавчих новацій.

Окремим актуальним блоком є питання регуляції штучного інтелекту. Академічна спільнота відчуває потребу у конкретизації правил гри: «Чіткі критерії можливості використання ШІ», «Регламентувати використання штучного інтелекту під час виконання завдань», «Завжди перевіряти у наукових роботах використання ШІ». Деякі респонденти навіть пропонують повернення до очної форми навчання для кращого контролю за використанням технологій під час оцінювання.

Щодо інструментарію контролю, зафіксовано запит на технічне вдосконалення та доступність: «Мати змогу використовувати програмне забезпечення з перевірки на плагіат дистанційно», «Поширення програми "АНТИПЛАГІАТ"», а також використання різноманітних систем перевірки, зокрема українських.

Також присутні пропозиції щодо покращення загальних умов наукової праці як передумови доброчесності: «Більше часу на наукову роботу», «Надати можливість всім викладачам підрозділу бути виконавцями запланованих наукових тем».

Узагальнюючи, відкриті коментарі підтверджують, що політика ОНМедУ сприймається як стабільна та ефективна. Проте подальший розвиток академічний персонал бачить у цифровізації перевірок, чіткій

регламентації використання ШІ та переході від адміністративного контролю до створення розгалуженої системи методичної підтримки та навчання.

ВИСНОВОК

Результати опитування засвідчують високий рівень декларованої підтримки принципів академічної доброчесності серед науково-педагогічного персоналу Одеського національного медичного університету. Переважна більшість респондентів демонструє обізнаність із базовими нормами академічної доброчесності, негативне ставлення до плагіату та готовність дотримуватися етичних стандартів у науковій і освітній діяльності.

Водночас дані вказують на наявність окремих зон ризику, пов'язаних із розривом між задекларованими установками та реальними практиками, а також із фрагментарною поінформованістю щодо процедур перевірки, санкцій і відповідальності у разі порушень. Частина відповідей відображає радше нормативні очікування, ніж підтверджені поведінкові практики, що слід враховувати при інтерпретації результатів.

Загалом отримані результати підтверджують доцільність подальшого розвитку внутрішньої системи забезпечення академічної доброчесності в університеті, з акцентом на системну комунікацію, практикоорієнтовані тренінги з академічного письма, чіткі процедури контролю та послідовну реалізацію затвердженої політики академічної доброчесності.